

Лєна Кукоба,
канд. іст. наук,
наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,

ВПЛИВ ВІЙНИ В ІЗРАЇЛІ НА УКРАЇНУ: КЛЮЧОВІ НАРАТИВИ ТА ПРОГНОЗИ

Опубліковано: Кукоба Л. Вплив війни в Ізраїлі на Україну: ключові наративи та прогнози // Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. 2023. Випуск 43 (87). С. 32-37.

7 жовтня 2023 р. бойовики угруповання ХАМАС напали на Ізраїль. Вони здійснили ракетні удари та прорвалися до прикордонних районів, вступивши в бій з ізраїльськими військовими та захопивши в полон десятки заручників. Угруповання «Хезболла» також обстріляло територію Ізраїлю з боку Лівану. Армія оборони Ізраїлю у відповідь завдала масованих ударів по Сектору Гази, а також Лівану. Так розпочалась чергова ізраїльсько-палестинська війна, що привернула до себе увагу світової спільноти. Це, у свою чергу, поширило думку, що війна в Ізраїлі відвертає увагу від війни в Україні та може вплинути на її військову підтримку. Тому варто розглянути повідомлення, що розміщені у ЗМІ з цього приводу, та якими є думки експертів і політиків.

Загалом, інформацію, яка містить ключові послання, можна умовно розділити на кілька груп. До першої з них належать ті повідомлення ЗМІ, що наголошують на участі росії у цьому конфлікті та її прагненні дискредитувати Україну, а також відвернути увагу від її війни.

Представник Головного управління розвідки Міноборони України Андрій Черняк повідомив: «За даними ГУР, керівництво Росії знало про те, що ХАМАС готує терористичний напад на Ізраїль. Москва передала бойовикам озброєння, яке їм вдалось захопити під час війни проти України. Зараз Кремль використовує факт нападу ХАМАСу і задля поширення чергової пропаганди проти України, і для відволікання уваги світу від російської агресії» (rbc.ua). Головна мета росіян – дискредитація України та фейкові звинувачення на адресу українських військових у буцімто продажу західної зброї для терористів на регулярній основі (unian.ua).

Представник ГУР Міноборони Андрій Юсов зазначив, що терористичні атаки по Ізраїлю широко використовуються російськими пропагандистами для поширення неправдивих тез, пов'язаних із Заходом. «У рф використовують терористичні атаки по Ізраїлю, з одного боку, з метою реалізації окремих інформаційно-психологічних операцій проти України на міжнародному рівні, з метою використати події та атаки в Ізраїлі проти України, послабити міжнародну підтримку – це факт» (volyn24.com).

У звіті Інституту вивчення війни (ISW) зазначено, що «у росії звинуватили Захід у зневазі до конфліктів на Близькому Сході на користь підтримки України. Зокрема, заступник голови Ради безпеки рф Дмитро

Медведев заявив, що США та їхнім союзникам слід було б «зайнятися роботою над «палестино-ізраїльським врегулюванням», а не втручатися у справи росії та надавати Україні військову допомогу». Крім того, одна з інформаційних операцій Кремля базується на тому, що міжнародне співтовариство нібито незабаром перестане звертати увагу на Україну» (slovoidilo.ua). Експерти ISW наголошують, що ці наративи росії спрямовані на західну аудиторію, щоб вбити клин у єдність щодо військової підтримки України. Крім того, вони є спробами деморалізувати українське суспільство, а також мають намір запевнити російську внутрішню аудиторію в тому, що міжнародне співтовариство проігнорує зусилля України на фронті (slovoidilo.ua).

На запитання, чи напад палестинського угруповання ХАМАС на Ізраїль 7 жовтня впливає на відвертання уваги світової спільноти від війни в Україні, Президент Польщі Анджей Дуда відповів ствердно: «Без сумніву, що так. Безумовно, це сприяє Росії і російській агресії проти України, це відволікає увагу світу». Президент Польщі додав, що спекуляцій зараз навколо цієї теми є багато, і в цьому контексті найбільше згадується Росія та Іран (ukrinform.ua).

Коментуючи своє повідомлення у телеграм-каналі, що «Росія інтернаціоналізує цей конфлікт. І зараз головне – не втратити увагу до України», політолог Євген Магда додав: «Так, безумовно нам це потрібно. Ми маємо активно показувати, якою є ситуація в Україні. Це насамперед робота наших дипломатів в усіх посольствах без виключення. І це має бути в контексті солідарності з Ізраїлем, безумовно. Тобто ми маємо показувати, поперше контакти Росії з ХАМАСом, бо вони дійсно є. І це абсолютно не секрет. Делегації ХАМАСу неодноразово були у Москві. І я не вірю, що така системна атака підготовлена була на якомусь аматорському рівні» (lrt.lt).

Керівник політико-правових програм «Українського центру суспільного розвитку» Ігор Рейтерович розповів, що події в Ізраїлі дійсно інформаційно відволікають міжнародну спільноту від війни в Україні. «Деякий момент є з ресурсами, оскільки певні країни можуть розширювати, наприклад, допомогу Ізраїлю надавати. Але поки що немає жодних причин говорити, що це робитиметься за рахунок допомоги Україні. Тобто це паралельні такі процеси, паралельні треки, які один одному не заважають. Єдиний ще момент, як ці події взагалі впливають на розвиток подій у світі. У все більшої кількості країн є вже остаточне розуміння, що у світі сформована така уявна вісь зла і вона буде розхитувати ситуацію у всіх регіонах планети, куди тільки дотягнеться рука, буде створювати дестабілізацію» (radiosvoboda.org).

Експерт-міжнародник, оглядач міжнародної політики Тарас Семенюк впевнений, що за допомогою дестабілізації на Близькому Сході Росія зацікавлена активізувати опозиційні сили у країнах Заходу. Зокрема, за його словами, розрахунок йде на формування опозиційних груп, які виступають проти надання фінансової підтримки й зброї (radiosvoboda.org). Таким чином Кремль хоче зупинити постачання Україні, щоб вона не мала чим оборонятися, не могла проводити контрнаступ, вважає експерт і наводить

приклад останніх виборів у Словаччині, де партія – переможниця парламентських виборів з її лідером Роберто Фіцо виступає за повне припинення військової допомоги Києву. Разом із цим Семенюк переконаний, що події в Ізраїлі не вплинуть на допомогу США Україні. За його словами, постачання зброї до України від США ідуть окремим треком. (radiosvoboda.org).

Представник Єврокомісії Ерік Мамер повідомив: «Ніщо й у жодному разі не вплине на підтримку, яку Євросоюз надає Україні. У цьому не може бути жодного сумніву» (slovoidilo.ua). Представник зовнішньополітичної служби ЄС Петер Стано, у свою чергу, припустив, що росія спробує використати ситуацію в Ізраїлі у своїх цілях. «Росія використовує це або для того, щоби розпалити нестабільність, або для того, щоб спробувати посилити свою кампанію проти України. Але це не означає, що увага Євросоюзу буде перефокусована від України», – сказав Стано (slovoidilo.ua).

Військовий історик Михайло Жирохов розповів про події в Ізраїлі в історичному та сучасному контексті. Вплив війни в Ізраїлі прокоментував наступним чином: «Цю ситуацію навколо Ізраїлю зараз використовують росіяніські ПСО. Вони зараз розганяють велику кількість фейків, які мають походження саме з росії, і вони йдуть і на Заході, і в наших ЗМІ. Цей конфлікт матиме дуже великий вплив на подальший розвиток подій в Україні, я маю на увазі, що це можуть використати у своїй передвиборчій програмі різні кандидати Сполучених Штатів на пост президента. І зокрема в негативному плані, але все це наразі не становить такої загрози, що от завтра американці перестануть допомагати Україні або будуть там інші їхні дії, що будуть проти України. Такого наразі немає. Якщо конфлікт розшириться, якщо до нього втягнуться Іран, Сирія, тоді буде інша розмова. Але знову ж таки, американці про це говорять. Зараз підтягнули і авіаносці, підтягнули додаткові авіаційні сили. Я не вважаю, що вони дадуть розростися тому конфлікту до рівня Третьої світової війни» (cheline.com.ua).

До другої групи повідомлень входять ті, в яких ключовими темами є надання спільної допомоги Ізраїлю та Україні Сполученими Штатами, реекспорт американських бойових снарядів з Ізраїлю до України та можливе негативне ставлення Ізраїлю до цього.

Президент України Володимир Зеленський розповів про вплив війни в Ізраїлі на допомогу Україні під час брифінгу в Брюсселі за підсумками переговорів із прем'єр-міністром Бельгії Александром Де Кро: «Ми піднімали питання дуже напруженої ситуації в Ізраїлі, і як це може впливати (на допомогу Україні – ред.). Звісно, партнери запевняють, що Україна продовжуватиме отримувати допомогу, ніхто не буде кидати Україну. Ми віримо нашим партнерам. Але чим більше викликів, тим більше потрібно розфокусувати свою увагу. Це абсолютно зрозуміло» (nv.ua). Володимир Зеленський назвав війну в Ізраїлі небезпечною для людей в Україні. Він зазначив, що існує конкретний обсяг військової допомоги, яку країни Заходу можуть передати іншим країнам. Український лідер додав, що Росія

розраховує, що цю військову допомогу ділитимуть між країнами-партнерами (nv.ua).

Ексглава МЗС та дипломат Павло Клімкін, коментуючи вплив війни в Ізраїлі на його стосунки з Україною стосовно військової допомоги, вказав: «Може і вплине, але не сьогодні й не завтра. Спочатку Ізраїль має розібратися там у себе, закріпити новий статус-кво. Головна причина, чому Ізраїль дуже обережно ставиться до постачання нам зброї, – це можливість продажу Росією Ірану та Сирії різної зброї, зокрема сучасних систем ППО, що нівелює можливості ізраїльських літаків, які є однією з найбільших ізраїльських переваг» (forbes.ua).

Серед ЗМІ з'явилось повідомлення, що «Пентагон може надіслати Ізраїлю десятки тисяч 155-мм артилерійських снарядів з американських запасів надзвичайних ситуацій. Раніше їх планували передати Україні. Про це повідомили троє ізраїльських чиновників, які знайомі з ситуацією. Представники США припустили, що перенаправлення снарядів з України в Ізраїль не матиме негайного впливу на здатність України воювати проти російських військ» (lb.ua). «Наразі незрозуміло, чи можуть військові поставки США в Україну збільшитися, якщо війна Ізраїлю та ХАМАС перетвориться на ширший регіональний конфлікт» (lb.ua).

В іншому ЗМІ представлені наступні тези: «Війна в Ізраїлі створює виклики й для України. Видання CNN повідомляє, що нібито у Пентагоні стурбовані тим, що Сполученим Штатам доведеться збільшити виробництво боєприпасів для одночасної допомоги Ізраїлю та Україні» (24tv.ua). «Як зазначає видання, нині Україна та Ізраїль потребують різної допомоги. У той час, як Київ просить постачання великої кількості артилерійських боєприпасів, Єрусалим запросив високоточні керовані авіаційні боєприпаси та системи протиповітряної оборони» (24tv.ua). «Але, за даними журналістів, якщо Ізраїль розпочне свою наземну операцію в Секторі Гази, йому можуть знадобитися 155-мм артилерійські боєприпаси. А їх нестачу вже відчують США та інші союзники НАТО через російське вторгнення в Україну. Хоча глава Пентагону Ллойд Остін запевнив, що США можуть одночасно підтримувати Україну та Ізраїль» (24tv.ua).

Щодо зброї, то у ЗМІ є також наступні твердження: «...буде існувати вплив на постачання озброєння до України. Хоча Ізраїль не передає та навіть блокує реекспорт свого озброєння до ЗСУ, але відомо, що боєприпаси зі складів армії США в Ізраїлі направлялись до України. Тепер це джерело снарядів вочевидь буде недоступне, бо Ізраїль буде дуже проти і докладе максимальні зусилля для того, щоб боєприпаси, які він може використовувати для своїх потреб у якості резерву, залишились у його розпорядженні. Водночас щодо постачання з інших країн, то події в Ізраїлі навряд будуть мати будь-який вплив» (defence-ua.com).

Виконавчий директор Центру близькосхідних досліджень Ігор Семиволос на онлайн-брифінгу на тему: «Війна в Ізраїлі: поточні рішення та реакція світу» висловив наступну думку щодо одночасної підтримки США Ізраїлю та України: «Тут є два аспекти. З одного боку, я чудово розумію

логіку американської адміністрації – їм треба подолати опір, який виник здебільшого не через Україну, а через внутрішньополітичні події в США, тобто наближення президентської кампанії і, відповідно, зростання протистояння між республіканцями і демократами... Поєднання (в одному пакеті запиту про допомогу - ред.) має, як мінімум, переконати значну кількість республіканців, які традиційно підтримують Ізраїль, проголосувати пакет» (ukrinform.ua). Водночас він зауважив, що, з другого боку, таке поєднання фінансування може ускладнити комунікацію України з арабським світом, оскільки, в принципі, ставить ці дві війни на одну площину. «Виходячи просто з природи цих війн, які мають різні причини, витoki і обставини, це певною мірою ускладнює нам відносини з арабськими країнами, мусульманськими країнами і загалом країнами Глобального півдня. В цій ситуації нам треба шукати пояснювальну схему в світі, де схильні орієнтуватися на просто рішення і прості схеми. Тобто це серйозний виклик для української дипломатії, і я сподіваюсь, що там це усвідомлюють» (ukrinform.ua).

19 жовтня президент США звернувся до американського народу зі спеціальним зверненням, у якому сказав про необхідність подальшої підтримки України у боротьбі проти агресії Росії і солідарності із Ізраїлем у його відповіді на атаку угруповання «Хамас». Джо Байден оголосив, що 20 жовтня направить запит до Конгресу про надання допомоги Україні в розмірі \$60 млрд і допомоги Ізраїлю в обсязі \$10 млрд. «Я прошу Конгрес переконатися, що ми і надалі можемо безперервно надсилати Україні зброю, необхідну для їхньої власної оборони. Щоб Україна могла зупинити жорстокість Путіна. І вони (українці – ред.) у цьому досягають успіху. Путін думав, що візьме Київ і всю Україну за лічені дні. За понад рік Путін зазнав невдачі – і продовжує зазнавати невдач. Київ досі стоїть завдяки відважності українського народу. Україна повернула собі понад 50 % території, яку окупували російські війська. Що сталося б, якби ми не допомогли?! Від самого початку я казав, що не відправлю американські війська воювати в Україну. Все, про що просить Україна – це про допомогу. Про зброю, боєприпаси, спроможності викинути російських загарбників із своєї землі, про системи ППО, які збиватимуть російські ракети над українськими містами. Ми надсилаємо українцям техніку, яка лежить у нас на складах. І коли ми беремо для цього гроші, виділені Конгресом, ми використовуємо їх для поповнення власних запасів новим обладнанням, яке вироблене в Америці. Як і протягом Другої світової, нині американські робітники будують арсенал демократії» (radiosvoboda.org).

У статті від 23 жовтня 2023 р., з посиланнями на The New York Times, розглянуто, який тип зброї потрібний для України, яка зброя є потрібною як Ізраїлю, так і Україні від США, і чи можуть американці задовольнити потреби двох фронтів. Україна та Ізраїль ведуть різні види війн, але деякі системи озброєння незабаром можуть стати дефіцитом, якщо бої триватимуть місяцями, вважають у ЗМІ (espreso.tv). Пообіцявши надіслати більше зброї як Україні, так і Ізраїлю, президент Байден у четвер намагався чітко дати

зрозуміти, що Сполучені Штати не віддають перевагу одній війні над іншою. Але за декілька годин до цього чиновник Міністерства оборони заявив, що десятки тисяч 155-міліметрових артилерійських снарядів, обіцяних Україні, будуть перенаправлені до Ізраїлю. Снаряди є прикладом американської зброї, яка, на думку офіційних осіб та експертів, потрібна в обох війнах, що може призвести до того, що США не зможуть задовольняти попит. Це особливо актуально, якщо очікуваний наземний наступ Ізраїлю в Газі у відповідь на атаки ХАМАС триватиме місяцями (espresso.tv). Деякі з цих поставок можуть включати ті самі типи артилерії та бомб, на які Україна покладалася у своїй власній 20-місячній наземній війні, щоб захистити свою територію від Росії. Здебільшого Україна та Ізраїль ведуть різні види війн і мають різні можливості та потреби, за словами нинішніх і колишніх чиновників з національної безпеки США та Конгресу (espresso.tv). Тим не менш, оскільки глобальні запаси 155-міліметрових снарядів та інших систем озброєння вже зменшилися, а виробники намагаються встигати за попитом, «будуть компроміси» в постачанні обох воєн, чим довше вони триватимуть. Мова йде в першу чергу про артилерійські запаси, «розумні» бомби та ракети Стінгер. (espresso.tv).

Тож, за даними ЗМІ та оцінками експертів, війна в Ізраїлі несе потенційні проблеми для України, які можуть загостритись в залежності від тривалості цього збройного конфлікту на Близькому Сході. Адже це частково відвертає увагу світової спільноти від війни в Україні та несе ризик недостатньої збройної допомоги від партнерів. Тому це є черговим викликом для української дипломатії. Позитивним є те, що головні партнери, а саме ЄС та США, запевняють у своїй незмінній подальшій підтримці України. Крім того, Україна та Ізраїль потребують переважно різних типів озброєнь, хоча під питанням і залишається забезпечення 155-міліметровими снарядами. Тож на даному етапі критичних змін у підтримці партнерами України через війну в Ізраїлі не відбулось.